

LAUSUNTO

Luonnonvarakeskus pyytää 15.11.2023 saapuneella kirjeellä Paltamon kunnalta lausuntoa Luonnonvarakeskuksen toimipaikkarakenteen ja toimitilatehokkuuden kehittäminen -suunnitelmasta.

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 21.12.2023 sähköpostilla osoitteella kirjaamo@luke.fi.

Paltamon kunnan lausunto

Luonnonvarakeskus (Luke) on aloittanut yhteistoimintamenettelyn 15.11.2023. Tavoitteena on säästää toimitilamenoissa kehittämällä toimipaikkarakennetta ja toimitilatehokkuutta sekä hillitä toimitilamenojen kasvua tulevina vuosina. Luken mukaan toimitilakustannuksiin liittyy isoja korotuspaineita mm. indeksikorotusten, muutoshankkeiden ja peruskorjaustarpeiden takia. Neuvotteluiden tavoitteena ei ole henkilöstömäärän vähentäminen, vaan muutoksen kohteena olevien toimipaikkojen henkilöstölle tarjotaan töitä Luken muilta toimipaikoilta.

Luonnonvarakeskuksen toimipaikkarakenteen ja toimitilatehokkuuden kehittäminen -suunnitelman mukaan Paltamon toimipaikasta luovutaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Luken perusteluissa todetaan, että toimipaikassa on korkeat kustannukset ja iso korjausvelka, mikä edellyttäisi merkittäviä investointeja. Kiinteistöt omistaa Senaatti-kiinteistöt. Luken materiaalissa peruskorjauksen kustannuksiksi on ilmoitettu 3,2 Me. Peruskorjauksen laajuutta, aikataulua ja tarkempaa erittelyä ei ole esitetty. Toimipaikassa työskentelee 17 vakituista ja 1 määräaikainen työntekijä. Luke tavoittelee toiminnan osittaisen jatkumisen tueksi ns. kumppanimallia.

Paltamon kunnan ja Kainuun liiton edustajat tapasivat Luken johtaja Sirpa Thesslerin Paltamossa 18.12.2023. Keskusteluissa nousi esiin mahdollisuus perustaa vastaava tutkimustoiminta jonkin muun Luken yksikön yhteyteen. Tällaisen vaihtoehdon arviointi vaatisi vertailulaskelmia nykyisen toimipaikan peruskorjauksen ja uuden mahdollisen yksikön perustamisen kustannuksista.

Paltamon toimipaikka on Kainuun kalantutkimusasema, jossa on ollut toimintaa jo vuodesta 1935 alkaen. Paltamon toimipaikan ydintehtävänä on toimia kalakantojen hoitoa palvelevan kokeellisen tutkimuksen keskuspaikkana. Paltamossa tehty tutkimus tuottaa ratkaisuja kalojen elinympäristöjen ja monimuotoisuuden säilyttämiseen, kalaistutuksiin sekä kalavarojen kestävään käyttöön ja elinvoimaisuuteen. Lisäksi toimipaikka ylläpitää merkittävää vesistöön liittyvää aineistokantaa.

Toimipaikassa on kokeellisen kalantutkimuksen tutkimusalusta, joka on helposti muunneltavissa ja olosuhteiltaan säädettävissä. Se on skaalattavissa luonnon mittakaavan virtavesiympäristöistä pienemmän mittakaavan virtavesiympäristöihin. Toimitilat mahdollistavat myös toiminnan laajentamisen ja monipuolistamisen. Kainuussa on vähän valtion toimintoja. Luken suunnitelmassa ei ole esitetty vaihtoehtona mallia, jossa Paltamon toimipaikkaa kehitetään ja sinne tuotaisiin muita Luken toimintoja.

Paltamon kunta

Salmelankuja 1, 88300 Paltamo

Paltamo on ollut ainoa Kainuussa toimiva Luken toimipaikka vuoden 2018 alusta lähtien, jolloin Luken toimipisteet Sotkamossa ja Puolangalla lakkautettiin. Kuusi vuotta sitten luvattiin, että Paltamon toimipistettä Luken ainoana toimipisteenä Kainuussa kehitetään ja monipuolistetaan. Nyt kuitenkin toimipaikkaverkostoa supistetaan, koska Luken mukaan usealla toimipaikalla ja niihin kytkeytyvillä tutkimusinfrastruktuureilla on korjausvelkaa. Ainoana mahdollisuutena säilyttää toimipaikka on esitetty kumppanuusmallia, jossa Lukelle löytyisi julkisia tai yksityisiä kumppaneita investointeihin. Valtion linjausten aikajänteen tulee olla pidempi kuin yksi hallituskausi. Paltamon tutkimusasema virtavesiympäristöineen on ainutlaatuinen ja tutkimuksissa myös kansainvälisissä yhteyksissä laajasti hyödynnetty.

Hallitusohjelmaan sisältyvän TK-rahoituksen osalta ei ole vielä vahvistettua tietoa, miten rahoitusta mahdollisesti kohdennetaan kehyskaudella tutkimuslaitosten perusrahoitukseen. Ei ole kuitenkaan periaatteellisesti oikein, että valtio siirtäisi tutkimusmenoja julkisen sektorin sisällä kuntien harteille tilanteessa, jossa valtion on tarkoitus panostaa TKI-menoihin. Tämän linjauksen täytyy tarkoittaa myös valtion omaa tutkimusinfrastruktuuria. Luken tulee määrätietoisesti hakea pysyvää rahoitusta myös valtion suunnasta.

Paltamon toimipaikkaa tulee ehdottomasti kehittää, mikäli Luke haluaa olla jatkossakin kilpailukyinen toimija, jonka kanssa halutaan tehdä yhteistyötä ja jossa halutaan työskennellä. Uskottava toiminta vaatii tuekseen ympäristöä, jonka ympärille on kehittynyt ainutlaatuista, kansainvälisestikin tunnustettua tutkimusta kymmenien vuosien aikana. Paltamon kunnan käsityksen mukaan ulkopuolinen, kilpailtava rahoitus kattaa tutkimuksen kokonaiskustannuksista merkittävän osan. Toimipaikan sulkemisen perusteleminen pelkästään suurilla tilakustannuksilla romuttaa merkittävän osan Luken tutkimustoimintaa ja vähentää tutkimustoimintaan saatua rahoitusta.

Onko Lukella varaa ajaa alas kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettu toimipaikka ja menettää useita kansainvälisiä kumppaneita? Paltamon kunta ei voi hyväksyä Luken Paltamon toimipaikan alasajoa. Olemme mielellään mukana etsimässä ratkaisuja, jotka mahdollistavat Luken Paltamon toimipaikan säilyttämisen ja kehittämisen. Paltamon kunta yhdessä Kainuun liiton kanssa edellyttää uutta tapaamista Luken johdon kanssa ennen päätöksentekoa.

Paltamon kunta
kunnanhallitus

Paltamon kunta

Salmelankuja 1, 88300 Paltamo